

ЧЕБАНЕНКО АЛІНА, здобувач вищої освіти,
ОВДІЮК ОЛЕНА, к.е.н., доцент кафедри економіки, менеджменту,
маркетингу та готельно-ресторанної справи,
Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир

БІЗНЕС-АНАЛІЗ В УПРАВЛІННІ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ

XXI століття приголомшує швидкістю розвитку багатьох чинників, які так чи інакше впливають на життя людини. Зокрема, не є винятком сфера підприємницької діяльності – вона ж одночасно зазнає втрат, але не менш стрімко еволюціонує. Буденність стає синонімом хаотичних змін. Наразі Україна повстає міжнародним прикладом, який показує, що немає нічого, що неможливо було б побороти. Наші підприємці на власному досвіді доводять, що гнучкість є запорукою стабільності.

Однак, швидка адаптація до нових викликів неможлива без глибокого розуміння внутрішніх процесів та ринкових тенденцій. Відтак, в умовах сьогодення ключовим фактором виживання організації стає бізнес-аналіз.

Бізнес-аналіз – це професійна діяльність, яка ідентифікує потреби бізнесу та визначає рішення бізнес-проблем [3]. На відміну від інших видів аналізу, цей фокусується саме на вирішенні нагальних проблем з якими стикаються зацікавлені особи, а саме власники бізнесу, топ-менеджери і, як правило, застосовується у розрізі з іншими видами аналізу, доповнюючи їх [4].

Роль цього процесу в управлінні полягає у докорінній зміні принципів роботи з інформацією для досягнення стратегічних цілей компанії. Бізнес-аналіз являє собою окрему функцію менеджменту, оскільки його застосування не просто покращує наявні показники, але й допомагає запобігати ризикам у подальшому майбутньому підприємства. Тому, як і будь-який інструмент менеджменту, бізнес-аналіз потребує постійного оновлення, впровадження цифрових рішень й уміння розглядати його в різних площинах.

Ключовою фігурою, яка забезпечує впровадження дієвих інноваційних підходів, виступає безпосередньо фахівець з бізнес-аналізу. Автори досліджень підкреслюють, що «з огляду на те, що на сьогоднішній день на конкурентному ринку праці, позиція бізнес-аналітика є однією з найбільш престижних і добре оплачуваних, до бізнес-аналітики, як до виду діяльності, до цієї галузі знань, що активно розвивається, а також до відповідного освітнього продукту виникає закономірний інтерес» [3]. Така затребуваність фахівців зумовлена насамперед багатогранністю самого підходу, в частині варіативності інструментарію залежно від цілей організації.

Сьогодні у світовій практиці виділяють кілька ключових підходів до бізнес-аналізу, кожен з яких обирається відповідно до специфіки проєкту та ступеня визначеності вимог. Традиційні методи передбачають застосування системного підходу, оскільки системне спрямування дозволяє керівництву бачити комплексну картину діяльності підприємства та управляти нею більш

ефективно. Він є основою реалізації функцій менеджменту з метою досягнення бажаних результатів. Однак, такий підхід до бізнес-аналізу лишається поверхневим, не гарантує ідеального результату та потребує чимало часу для подальшого виявлення й усунення проблем у разі досягнення незадовільних показників.

Найоптимальніший варіант – застосування процесуального підходу. Він є ефективним та актуальним засобом досягнення конкурентних переваг, бо зосереджує діяльність підприємства на бізнес-процесах та орієнтує систему управління на менеджмент кожного окремого процесу та їхньої сукупності в межах підприємства загалом, або в межах певних проектів, що реалізуються компанією [1]. Іншими словами, це підхід, який розглядає організацію як сукупність окремих взаємопов'язаних процесів, кожен з яких потребує особистої уваги, а вже потім формують єдину систему. Впровадження такого підходу надає безліч переваг від раціоналізації організаційних моментів до своєчасної ідентифікації недоліків та проблемних зон.

У контексті глобалізації особливе місце займає комплексний підхід. Ефективне управління промисловими організаціями є неможливим без трансформації принципів обліку, аналізу та аудиту, які враховують вплив як внутрішнього, так і зовнішнього середовища компанії. Зокрема, метою цих трансформацій є адаптація до міжнародних стандартів, що підвищує позиції підприємств на міжнародних ринках.

Особливістю такого підходу є його висока адаптивність, а саме він базується на диференціації управлінських рішень, залежно від специфіки кожної операції. Таке розмежування дозволяє компаніям системно оптимізувати процеси та гнучко реагувати на виклики зовнішнього ринку, що є критично важливим для практичної ефективності бізнесу [2].

Водночас, успішне впровадження адаптивних моделей та диференційованого управління потребує від підприємств не лише перегляду методологічних засад, а й створення потужного інформаційно-аналітичного базису. Необхідність моніторингу значної кількості динамічних показників у режимі реального часу, робить бізнес-аналіз невід'ємним елементом корпоративної структури. Саме через складність інтеграції аналітичних інструментів у повсякденну практику виникає потреба в системному погляді на методологію управління.

Підсумовуючи, варто зазначити, що кожен з наведених підходів бізнес-аналізу не є окремим інструментом, що зможе повноцінно забезпечити діяльність організацій. Оскільки будь-яке підприємство є складною відкритою системою, варто поєднувати кожен з підходів задля досягнення задовільних результатів та максимізації прибутку. Традиційні методи забезпечують системність і контроль, процесний підхід гарантує гнучкість управління, а комплексний – враховує специфіку зовнішніх ризиків та диференціацію рішень.

1. Cherchataa A., Popovychenko I., Andrusivb U., Simkivb L., Kliukhac O., Horaid O. A

methodology for analysis and assessment of business processes of Ukrainian enterprises. *Management Science Letters*. 2020. Vol. 10. P. 631-640. DOI: <https://doi.org/10.5267/j.msl.2019.9.016>.

2. Nazarova K., Zaremba O., Nezhyva M., Hordopolov V., Harbar V., Gorovyi V. Business Analysis and Audit of Foreign Economic Activity of the Enterprise. *Estudios de Economía Aplicada*. 2021. Vol. 39(5). DOI: <https://doi.org/10.25115/eea.v39i5.5332>.

3. Бруханський Р., Спільник І. Бізнес-аналітика vs. бізнес-аналіз: сучасний дискурс, модель професійної компетенції ініціатора позитивних змін. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2022. Вип. 1-2. С. 7-21. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/52641>

4. Жукова О., Парсяк В., Полетаєв Д. Застосування бізнес-аналізу для підвищення економічної ефективності управління підприємством. *Підприємництво та інновації*. 2024. Вип. 33. С. 100-104. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/33.17>.

